

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА “НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ “АГРООСВІТА”**

ОСНОВИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

ПРОГРАМА (ОРІЄНТОВНА)

**навчальної дисципліни
підготовки фахівців ОКР “молодший спеціаліст”
спеціальності 211 “Ветеринарна медицина”
в аграрних вищих навчальних закладах**

**Київ
“Агроосвіта”
2017**

УДК 006.01:614.9(073)
О 72

Розробник програми

Столярчук О.М., викладач Млинівського державного технологічно-економічного коледжу;

Рецензенти:

Макаренко Л.М., викладач Каховського державного агротехнічного коледжу;

Благодир Н.О., викладач Компаніївського коледжу ветеринарної медицини Білоцерківського НАУ;

Шарак Т.П., викладач Козелецького коледжу ветеринарної медицини Білоцерківського НАУ;

Семенюта Н.М., викладач Хомутецького ветеринарно-технологічного коледжу Полтавської ДАА;

Ремезовська Г.Г., викладач ВП НУБіП України “Немішаївський агротехнічний коледж”

Рекомендовано Науково-методичною радою Науково-методичного центру «Агроосвіта» (протокол від 19 травня 2017 р. № 4)

Відповідальна за випуск Вишневська О.В., методист (Державна установа “Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів “Агроосвіта”)

Редактор

Л.М. Талюта

© Державна установа “Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів “Агроосвіта”

Всі права охороняються. Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якій формі без письмової згоди Державної установи “Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів “Агроосвіта”.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Основи стандартизації”

Галузь знань	21 “Ветеринарна медицина”
Спеціальність	211 “Ветеринарна медицина”
Освітньо-кваліфікаційний рівень	“молодший спеціаліст”
Загальна кількість годин	54

Форма організації освітнього процесу та види навчальних занять, обсяг годин:

Навчальні заняття:	
Лекції	20
Практичні заняття	10
Самостійна робота	24
Форма підсумкового контрольного заходу	залік

ВСТУП

Засвоєння програми навчальної дисципліни “Основи стандартизації” є базою для формування у майбутніх фахівців відповідальності за раціональне використання і поліпшення якості продукції тваринництва.

Важливу роль у вирішенні проблеми якості відіграють стандартизація і сертифікація, які є ефективним засобом управління якістю і забезпечення безпеки продукції.

У виконанні завдань, що постали під час виробництва продукції тваринництва щодо підвищення ефективності виробництва і поліпшення якості стандартизація відіграє суттєву роль, адже вона акумулює найновіші досягнення науки і техніки, органічно з'єднує фундаментальні та прикладні галузі науки, сприяє швидкому впровадженню наукових досягнень у практику, допомагає визначати найбільш економічні та перспективні напрями розвитку.

Викладання дисципліни потрібно вести згідно із законами України “Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини”, “Про метрологію та метрологічну діяльність” та іншими законодавчими актами України, урядовими постановами та розпорядженнями, нормативними документами щодо заходів з підвищення якості продукції тваринництва.

Міжпредметні зв'язки: “Хімія”, “Тваринництво, зоогігієна та ветеринарна санітарія”, “Ветеринарно-санітарна експертиза з основами переробки продукції тваринництва”, “Економіка сільського господарства”, “Організація ветеринарної справи”.

Метою вивчення навчальної дисципліни “Основи стандартизації” є опанувати науково-теоретичні засади, методологічні та організаційні положення стандартизації сільськогосподарської продукції.

Завдання вивчення дисципліни: вивчення основ стандартизації, показників якості сільськогосподарської продукції, методів оцінювання її рівня, перспектив розвитку міжнародної стандартизації, формування вмінь використовувати нормативно-технічні документи для розв'язання практичних завдань стандартизації продукції.

Викладач має гармонійно поєднувати сучасні форми і методи навчання, сприяти набуттю навичок самостійної роботи студентів. Для кращого засвоєння навчального матеріалу слід використовувати комп'ютерну техніку, таблиці, схеми, стандарти.

Як результат вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- основи стандартизації і сертифікації;
- мету, завдання та функції стандартизації;
- основні терміни в галузі стандартизації;
- показники якості продукції та методи їх оцінювання;
- перспективи розвитку міжнародної стандартизації і сертифікації;
- правила і порядок сертифікації продукції;
- завдання і обов'язки органів державної системи стандартизації в Україні;

уміти:

- визначати категорію і вид стандарту;
- оцінювати якість продукції тваринництва;
- користуватися нормативно-технічною документацією.

Викладач має постійно стежити за законодавчими актами України, урядовими постановами, які стосуються питань стандартизації, сертифікації та підвищення якості продукції, долучаючи все нове в навчально-методичний комплекс дисципліни.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Під час складання робочої програми викладач може змінювати кількість годин, що відводиться на вивчення окремих тем, з обов'язковим збереженням загальної кількості годин, передбаченої навчальним планом. Внесені зміни мають бути обговорені на засіданні циклової комісії та затверджені заступником директора з навчальної роботи.

1. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ		Тема		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи			
№	назва	№	назва	лекції	практичні заняття	самостійна робота	разом
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Основні положення національної системи стандартизації	1.1.	Вступ. Загальні відомості про стандартизацію	4	—	4	8
		1.2.	Організаційні основи стандартизації	6	4	2	12
		1.3.	Міжнародна стандартизація	2		2	4
Всього за розділ				12	4	8	24
2.	Загальні відомості про управління якістю продукції. Сертифікація продукції	2.1.	Політика підприємства щодо якості продукції	4	2	4	10
		2.2.	Управління якістю продукції	2	—	2	4
		2.3.	Вимоги стандартів до якості продукції тваринництва	—	2	6	8
		2.4.	Основні положення системи підтвердження відповідності	2	2	4	8
Всього за розділ				8	6	16	30
Разом годин з навчальної дисципліни				20	10	24	54

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

1.1. Вступ. Загальні відомості про стандартизацію

Поняття про стандартизацію. Етапи історичного розвитку стандартизації. Значення стандартизації в підготовці фахівців з ветеринарної медицини. Зв'язок дисципліни з іншими науками і виробництвом.

Характеристика стандартизації. Основні поняття в галузі стандартизації. Суть стандартизації як науки. Мета, завдання та функції стандартизації. Законодавчо-нормативна база державної системи стандартизації. Основні напрями розвитку стандартизації.

1.2. Організаційні основи стандартизації

Організація робіт із стандартизації і загальні вимоги до стандартів. Органи зі стандартизації в Україні, їх функції і завдання. Категорії стандартів і об'єкти стандартизації. Види стандартів та їх характеристика. Розробка, затвердження і впровадження стандартів. Державний нагляд за впровадженням і додержанням стандартів. Правові основи державного нагляду за впровадженням і дотриманням стандартів. Комплексна стандартизація.

Практичне заняття 1, 2

Вивчення структури стандарту на продукцію.

Вивчення структури стандарту методів контролю.

1.3. Міжнародна стандартизація

Основні міжнародні організації стандартизації. Міжнародна та європейська діяльність із стандартизації та участь у ній України. Міжнародні стандарти ISO серії 9000, 10000, 14000 та SA 8000.

2. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ. СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ

2.1. Політика підприємства щодо якості продукції

Категорія якості в системі стандартизації. Економічне та соціальне значення підвищення якості продукції. Якість сільськогосподарської продукції та її показники. Фактори, що обумовлюють якість продукції. Методи контролю рівня якості продукції. Форми вираження оцінювання. Концепція політики щодо якості продукції в Україні. Метрологічне забезпечення якості продукції.

Практичне заняття 3

Вивчення органолептичного методу оцінювання якості продукції.

2.2. Управління якістю продукції

Вітчизняні системи управління якістю продукції. Зарубіжний досвід в управлінні якістю продукції. Стратегія управління якістю продукції на підприємстві. Петля якості. Людський фактор в управлінні якістю продукції. Основні принципи комплексної системи управління якістю продукції в сільському господарстві. Шляхи удосконалення вітчизняних систем управління якістю продукції.

2.3. Вимоги стандартів до якості продукції тваринництва

Вимоги державних стандартів: м'ясо яловичина в напівтушах і четвертинах. Технічні умови. М'ясо свинина в тушах у напівтушах. Технічні умови. М'ясо птиці. Технічні умови. Риба жива. Загальні технічні умови. Мед натуральний. Технічні умови.

Практичне заняття 4

Вивчення ДСТУ на молоко коров'яче та яйця курячі харчові.

2.4. Основні положення системи підтвердження відповідності

Характеристика системи сертифікації Укр СЕПРО. Мета, форми та способи підтвердження відповідності. Суть та значення оцінювання відповідності. Сертифікат і знак відповідності державної системи сертифікації. Обов'язкова і добровільна сертифікація. Нормативно-правові основи системи сертифікації.

Практичне заняття 5

Ознайомлення з порядком проведення сертифікації продукції.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Основним завданням навчальних закладів на сучасному етапі розвитку суспільства є формування творчої особистості фахівця, здатного до самостійного підвищення фахового рівня, самоосвіти, креативності, інноваційної діяльності. Але розв'язання цього завдання неможливе, якщо в освітньому процесі існуватиме лише передача знань від викладача до студента. Щоб залучити студента до активного здобуття знань, неоціненною є роль самостійної роботи.

В орієнтовній структурі навчальної дисципліни до кожного розділу вказано кількість годин, відведену на самостійне вивчення. Самі ж теми на самостійне вивчення визначає викладач, що забезпечуватиме його творче ставлення до праці, надасть можливості розвивати педагогічно-доцільну лінію співпраці та перетворити свій предмет на засіб формування всебічно розвиненої особистості студента.

Додаткові знання зі стандартизації у тваринництві та ветеринарній медицині студенти мають отримати під час вивчення спеціальних дисциплін.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА І ДЖЕРЕЛА

1. Про стандартизацію : Закон України від 05.06.2014 № 1315-VII.
2. Основи стандартизації, сертифікації та ідентифікації товарів : навч. посіб. / [Павлов В. І., Мишко О. В., Опньюнова І. А., Павліха Н. В.]. – Київ : Кондор, 2009. – 230 с.
3. Сергеев А. Г. Метрология, стандартизация, сертификация : учеб. пособ. / Сергеев А. Г., Латышев М. В., Терегеря В. В. – Москва : Логос, 2001. – 536 с.
4. Тарасова В. В. Метрологія, стандартизація і сертифікація : підручник / Тарасова В. В., Малиновський А. С., Рибак М. Ф.; за заг. ред. В. В. Тарасової. – Київ : Центр навч. літ-ри, 2006. – 264 с.
5. Хилевич В. С. Стандартизація сільськогосподарської продукції : практикум / В. С. Хилевич, Л. Ф. Скалецька. – Київ, 1990.
6. Шаповал М. І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації / М. І. Шаповал. – Київ : Вид-во Європейського університету, 2001. – 174 с.
7. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / [Якубчак О. М. та ін.]. – Київ, 2005.
8. Методичні рекомендації щодо визначення залишкової кількості антибіотиків у продукції тваринного походження мікробіологічним методом / [Семенчук О. С. та ін.]. – Київ : ДНДІЛДВСЕ, 2013. – 61 с.

Підписано до друку 05.07.2017 р.

Умов. друк. арк. 0,4

Наклад 89 прим. Зам. № 103

Видавництво “Аграрна освіта”

вул. Смілянська, 11, м. Київ

тел. 04577-41-2-69

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 1310